

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
ŠVIETIMO, MOKSLO IR KULTŪROS KOMITETAS**

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
SVEIKATOS REIKALŲ KOMITETAS**

**SPRENDIMAS Nr. 106-S-1/111-S-4
DĖL UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ KONTROLĖS FORMALIOJO IR NEFORMALIOJO
UGDYMO ĮSTAIGOSE**

2016 m. balandžio 6 d.

Vilnius

Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas kartu su Seimo Sveikatos reikalų komitetu, išklaušę ir išnaginę Švietimo ir mokslo ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos, Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Ikimokyklinio ugdymo įstaigų asociacijos, Savivaldybių visuomenės sveikatos biurų asociacijos atstovų pateiktą informaciją, *pažymi*:

viena iš demokratinės visuomenės išraiškų – vaiko teisių pripažinimas ir jų teisinis reglamentavimas. Lietuvos Respublikos Konstitucija, įstatymai ir tarptautinės teisės normos ir principai įpareigoja valstybę užtikrinti, kad ugdymo įstaigose vaikams būtų sukurta saugi ir sveika aplinka, nes vaiko teisė į sveikatą, sveiką aplinką ir tinkamą sveikatos priežiūrą turi išskirtinę reikšmę jo socialinei raidai;

vaikų (0–17 m.) sergamumas užkrečiamosiomis ligomis didėja – Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro duomenimis, vidutiniškai per 2006–2015 metų laikotarpį per metus buvo registruojama daugiau kaip 500 tūkst. vaikų susirgimų užkrečiamosiomis ligomis (vidutinis 2006–2015 m. sergamumo rodiklis buvo 8565 atvejai 10 tūkst. vaikų), kasmet iš visų susirgimų užkrečiamosiomis ligomis užregistruojama 66–74 proc. vaikų susirgimų. Aktualiausios išlieka skiepijimais valdomos ir invazinės bakterinės infekcijos, vaikų tuberkuliozė, per maistą ir vandenį plintančios infekcijos ir kt.;

šiuo metu meningokokinės infekcijos sergamumo rodikliai yra didžiausi, 2004–2015 metų vaikų sergamumo rodikliai svyravo nuo 0,7 iki 1,13 atvejo 10 tūkst. vaikų, kasmet buvo registruojama nuo 42 iki 59 vaikų meningokokinės infekcijos atvejų. Lietuvoje vyrauja B tipo meningokokinės infekcijos tipas. Atsižvelgiant į tai, kad iš 2011–2015 m. užregistruotų 29 vaikų mirties atvejų nuo užkrečiamųjų ligų 24 atvejai (83 proc.) buvo nuo meningokokinės infekcijos ir remiantis Nacionalinės imunoprofilaktikos programa, svarstytinas skiepijimo nuo B tipo

meningokokinės infekcijos įtraukimas į Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių;

Lietuvoje vaikų sergamumas tuberkulioze išlieka vienas didžiausių Europos Sąjungoje, nors vaikų sergamumas sumažėjo nuo 20,3 atvejų 100 tūkst. vaikų 2006 m. (susirgo 138 vaikai) iki 11,1 atvejų 100 tūkst. vaikų 2015 m. (susirgo 58 vaikai). Vaikų sergamumas tuberkulioze rodo, kad vaikai visuomenėje susiduria su infekcijos šaltiniu – sergančiais atvira tuberkulioze. Lietuvoje 2015 metais apie 60 proc. vaikų, susirgusių tuberkulioze, turėjo artimą kontaktą su tuberkulioze sergančiu šeimos nariu. Paminėtini 2 neeiliniai atvejai, kai tuberkuliozė buvo nustatyta ugdymo įstaigų darbuotojams. Pažymėtina, kad nepakankamai gerai veikia informavimo apie susirgimų tuberkulioze atvejus sistema (visuomenės sveikatos centrai ir ugdymo įstaigos negauna informacijos arba gauna pavėluotai);

per paskutinius 10 metų Lietuvoje kasmet buvo užregistruojama nuo 10 iki 15 tūkst. vaikų žarnyno užkrečiamųjų ligų (salmoneliozės, šigeliozės, kampilobakteriozės, jersiniozės, kitų bakterinės ir virusinės kilmės žarnyno infekcijų) atvejų;

visuomenės sveikatos centrų apskrityse (toliau – Centrai) 2015 m. duomenimis, ikimokyklinio ugdymo veiklą, neturėdami šiai veiklai leidimo-higienos paso, vykdė 204 švietimo teikėjai ir jų padaliniai, bendrojo ugdymo mokyklų – 269, vaikų neformaliojo švietimo mokyklų – 114, profesinių mokyklų – 16, aukštųjų mokyklų – 75.

Centrai informavo, kad iš atliktų patikrinimų ugdymo įstaigose operatyviosios kontrolės metu 2013–2015 metų laikotarpiu 83 ikimokyklinio ugdymo įstaigų darbuotojai ir 169 mokyklų darbuotojai buvo profilaktiškai nepasitikrinę sveikatos teisės aktų nustatyta tvarka.

Pažymėtina, kad 2014 metais nustatant valstybės biudžeto specialiąją tikslinę dotaciją, skiriamą savivaldybių biudžetams visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti, nebuvo įvertintas lėšų poreikis mokinių, ugdomų ikimokyklinio ugdymo mokyklose, visuomenės sveikatos priežiūrai ir lėšos šiai funkcijai vykdyti neskirtos. Šios lėšos 2014-2016 m. yra kompensuojamos iš specialiosios tikslinės dotacijos, skirtos bendrojo ugdymo mokyklų mokinių, ugdomų pagal priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, ir profesinio mokymo įstaigų mokinių, besimokančių pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, visuomenės sveikatos priežiūrai. Lietuvos Respublikos 2016 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme visuomenės sveikatos priežiūros (ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose ugdomų mokinių visuomenės sveikatos stiprinimas, visuomenės sveikatos stebėseną) funkcijoms vykdyti numatyta 9,335 mln. EUR, o lėšų poreikis šių funkcijų įgyvendinimui sudaro 15,035 mln. EUR.

Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas kartu su Seimo Sveikatos reikalų komitetu, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 65 straipsnio 1 dalies 4 punktu ir 66 straipsnio 1 dalies 3 ir 5 punktais,

nusprendžia:

1. **Siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei** užtikrinti lėšas, reikalingas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms ugdymo įstaigose vykdyti.

2. **Siūlyti Švietimo ir mokslo ministerijai ir savivaldybėms:**

2.1. užtikrinti, kad jų įsteigtos formaliojo ir neformaliojo ugdymo įstaigos įsigytų leidimus-higienos pasus, jeigu jų vykdomai ugdymo veiklai jie būtini;

2.2. nustatyti, kad už visuomenės sveikatos reikalavimų pažeidimus, susijusius su ugdymo įstaigų teritorija/sklypu ir patalpų įrengimu/remontu, atsakomybė būtų nustatyta ugdymo įstaigų steigėjams;

2.3. įpareigoti formaliojo ir neformaliojo ugdymo įstaigų vadovus užtikrinti, kad jų vadovaujamų įstaigų darbuotojai teisės aktų nustatyta tvarka atliktų profilaktinius sveikatos patikrinimus ir griežtinti sankcijas už šios pareigos neatlikimą;

2.4. stiprinti asmeninės ir maisto tvarkymo higienos kontrolę ugdymo įstaigose.

3. **Siūlyti Švietimo ir mokslo ministerijai kartu su Sveikatos apsaugos ministerija:**

3.1. iki 2016 m. liepos 1 d. parengti ir patvirtinti Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo tvarkos mokykloje aprašą. Apraše nustatyti:

a) pareigą ugdymo įstaigų vadovams informuoti ugdymo įstaigą lankančių vaikų tėvus apie užkrečiamų ligų atvejus;

b) kad vienas visuomenės sveikatos priežiūros specialistas teiktų visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas ne daugiau kaip 200 vaikų.

3.2. stiprinti sveikatos priežiūros ir ugdymo įstaigų atsakingų darbuotojų bendradarbiavimą užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės srityje bei užtikrinti operatyvų keitimąsi informacija, įvykus ar įtarus užkrečiamos ligos atvejį.

4. **Siūlyti Švietimo ir mokslo ministerijai kartu su Kūno kultūros ir sporto departamentu prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės** derinti kūno kultūros ir sveikatos ugdymą ir šiems dalykams pagrindiniame ir viduriniame ugdyme skirti 3 valandas per savaitę.

5. **Siūlyti Sveikatos apsaugos ministerijai:**

5.1. užtikrinti ugdymo įstaigose dirbančių asmenų profilaktinių sveikatos tikrinimų kokybę sveikatos priežiūros įstaigose;

5.2. įtraukti B tipo meningokokinės infekcijos vakciną į Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių;

5.3. parengti ir patvirtinti Privalomojo epidemiologinio registravimo, privalomojo informacijos apie epidemiologinio registravimo objektus turinio ir informacijos privalomojo perdavimo tvarkos pakeitimą, kuriame nustatyti, kad visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos gautų informaciją apie

visus tuberkuliozės atvejus ir ši informacija būtų registruojama valstybinėje užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų informacinėje sistemoje;

5.4. parengti ir patvirtinti Rizikos grupių ir kontaktinių asmenų profilaktinių tikrinimų dėl tuberkuliozės tvarkos aprašą, kuriame nustatyti asmenų, galinčių susirgti plaučių tuberkulioze rizikos grupes, asmens sveikatos priežiūros įstaigų ir Nacionalinio visuomenės sveikatos centro specialistų veiksmus, organizuojant profilaktinius tikrinimus;

5.5. parengti ir patvirtinti Informacijos apie sveikatos priežiūrą ugdymo įstaigose teikimo taisyklės, kuriose būtų nustatyta ugdymo įstaigų vadovų ir kitų darbuotojų (mokytojų, darželio auklėtojų) veiksmų seka, paaiškęjus užkrečiamos ligos atvejui;

5.6. parengti ir patvirtinti visuomenės sveikatos biuruose dirbančių visuomenės sveikatos priežiūros specialistų kvalifikacijos kėlimo užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės srityje tvarkos aprašą.

6. **Siūlyti savivaldybėms** užtikrinti asmens sveikatos priežiūros įstaigų, visuomenės sveikatos biurų, ugdymo įstaigų, socialinių darbuotojų ir savivaldybės gydytojų bendradarbiavimą užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės srityje.

7. Apie pasiūlymų įgyvendinimo eigą ir priimtus sprendimus informuoti Komitetus iki 2016 m. gegužės 16 d.

Švietimo, mokslo ir kultūros
komiteto pirmininkas

Raimundas Paliukas

Sveikatos reikalų komiteto pirmininkė

Dangutė Mikutienė